

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Број: 353-02-00124/2017-16
Датум: 28. фебруар 2022. године
Београд
Омладинских бригада 1

Министарство заштите животне средине, Александар Дујановић, државни секретар по овлашћењу министарке број: 021-01-13/1/21-09 од 22. јула 2021. године, на основу члана 2. тачка 2. алинеја 1. и члана 24. ст. 1. и 2. Закона о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09) члана 23. став 2. и члана 24. став 2. Закона о државној управи („Службени гласник РС“, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18) члана 6. став 1. Закона о министарствима („Службени гласник РС“, број 128/20) члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/16 и 95/18-аутентично тумачење) и члана 69. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09) поступајући по пресуди Управног суда III -1 У. 17053/17 у поновном поступку одлучивања по захтеву ЈП Електропривреда Србије, Београд, Балканска 13, за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградње новог блока БЗ на локацији ТЕ Костолац, на кат. парцели број 303 К.О. Костолац – село, Град Пожаревац, доноси

РЕШЕЊЕ

1. Даје се сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта изградње новог блока БЗ на локацији ТЕ Костолац на кат. парцели број 303 К.О. Костолац-село, град Пожаревац.
2. Налаже се ЈП Електропривреда Србије, Београд, као носиоцу пројекта да:
 - а) спроведе мере заштите животне средине предвиђене Студијом о процени утицаја из тачке 1. овог решења (Поглавље 8. предметне студије);
 - б) испоштује и друге услове и сагласности надлежних органа и организација дате у складу са посебним законом;
 - в) спроведе програм праћења утицаја на животну средину-мониторинг систем (Поглавље 9. предметне студије).
3. Налаже се носиоцу пројекта да у складу са одредбом члана 7. ЕСПОО Конвенције - Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник РС“, број 102/07) омогући спровођење пост-пројектне анализе Румунији преко мониторинга ваздуха и вода, слањем извештаја, и то:
 - а) годишњи извештаји о праћењу емисија загађујућих материја у ваздух, које је носилац пројекта обавезан да мери постојећом мрежом опреме за мониторинг квалитета ваздуха;
 - б) годишњи извештаји о мониторингу вода реке Дунав, узводно и низводно од ТЕ Костолац Б при чему се мерења врше на постојећим тачкама националне мреже за

мониторинг вода, као и годишњих извештаја о мониторингу који је носилац пројекта обавезан да спроводи након пуштања у рад блока БЗ (учесталост мониторинга - једном месечно).

4. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности на Студију из тачке 1. овог решења отпочне са извођењем пројекта. Решење и предметна студија саставни су део техничке документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта.

Образложење

Пресудом Управног суда III-1 У. 17053/17 од 23. јуна 2021. године у управном спору по тужби Удружења грађана Центар за екологију и одрживи развој (ЦЕКОР) Суботица, Корзо 15/13, поништено је решење Министарства заштите животне средине број 353-02-00124/2017-16 од 28. септембра 2017. године и предмет враћен на поновни поступак и одлучивање. Ово због тога што је, по оцени Управног суда, основано тужилац тужбом указао да се образложење оспореног решења не може прихватити као правилно, јер не садржи утврђене чињенице и разлоге који с обзиром на утврђено чињенично стање упућују на решење дато у диспозитиву, чиме је учињена повреда правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97,31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10) која је од утицаја на законитост оспореног решења. Јер, из списка предмета произлази да је тужилац у својству заинтересоване јавности благовремено доставио туженом органу електронским путем примедбе односно коментаре и запажања на предметну студију о процени утицаја на животну средину за пројекат изградње новог блока БЗ на локацији ТЕ Костолац, на к.п. 303 К.О. Костолац-село, територија Града Пожаревца. Техничка комисија је размотрила наведену студију и након што је иста допуњена и дорађена дала је предлог за давање сагласности на студију. Тужени у образложењу оспореног решења закључује да је на основу спроведеног поступка и предлога Техничке комисије одлучено као у диспозитиву оспореног решења од 28. септембра 2017. године. Из образложења оспореног решења се може утврдити каква је садржина достављених примедби тужиоца али се не може утврдити које примедбе тужиоца нису усвојене и из којих разлога. Такође, списима предмета су прикључене примедбе тужиоца, али нису и одговори на примедбе, као ни одредбе материјално правних прописа на које се позива тужени у образложењу. У образложењу решења тужени описује поступак који је спроведен, констатује да су испоштоване све аргументоване примедбе заинтересоване јавности, али не даје образложење које су аргументоване, а које неаргументоване примедбе. Такође из списка предмета који су достављени суду, не може се поуздано испитати навод тужиоца да је пуномоћник тужиоца изостављен приликом достављања, односно да ли су му писмена достављена или не. Како образложење оспореног решења не садржи разлоге који су били одлучни при оцени доказа, као ни разлоге због којих нису уважене неке од примедби тужиоца, ни како је на исте одговорено у допуњеној и дорађеној, предметној студији, на шта основано тужилац указује у тужби, то је по оцени суда учињена битна повреда правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку.

Решењем Министарства пољопривреде и заштите животне средине број 353-02-00124/2017-16 од 28. септембра 2017. године дата је сагласност на Студију о процени утицаја на животну средину за пројекат изградње новог блока БЗ на локацији ТЕ Костолац, на кат. парцели 303 К.О. Костолац-село, територија Града Пожаревца (тачка 1. диспозитива); Носилац пројекта је (тачком 2) обавезан да спроведе мере заштите животне средине предвиђене Студијом о процени утицаја из тачке 1. решења (Поглавље 8. предметне студије); да испоштује и друге услове и сагласности надлежних органа и организација у складу са посебним законом (тачка 3); да спроведе програм праћења

утицаја на животну средину-мониторинг систем (Поглавље 9. предметне студије); да у складу са одредбама члана 7. ЕСПОО Конвенције омогући спровођење пост-пројектне анализе Румунији преко мониторинга активности (тачка 5); Према тачки 6. носилац пројекта је у обавези да шаље годишње извештаје потенцијално погођеној страни реализацијом овог пројекта – Румунији, о праћењу емисија загађујућих материја у ваздух, које оператер ЈП Електропривреда Србије мери постојећом мрежом опреме за мониторинг квалитета ваздух (мониторинг ваздуха); Према тачки 7. носилац пројекта је у обавези да шаље годишње извештаје потенцијално погођеној страни реализацијом овог пројекта – Румунији, о мониторингу вода реке Дунав, узводно и низводно од ТЕ Костолац Б при чему се мерења врше на постојећим тачкама националне мреже за мониторинг вода, као и извештаја о мониторингу који спроводи ЈП Електропривреда Србије, након пуштања у рад блока БЗ (учесталост мониторинга - једном месечно, учесталост извештаја-једном годишње); Према тачки 8. носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности на Студију отпочне са извођењем пројекта. Решење и предметна студија о процени утицаја саставни су део техничке документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта; и према тачки 9. о трошковима поступка биће донет посебан закључак.

Поступајући по цитираној пресуди, у поновном поступку одлучивања по захтеву носиоца пројекта за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну средину за пројекат изградње блока БЗ на локацији ТЕ Костолац, утврђено је следеће:

ЈП Електропривреда Србије се, као носилац пројекта, захтевом од 17. јануара 2017. године обратило Министарству пољопривреде и заштите животне средине тражећи сагласност на Студију о процени утицаја пројекта изградње блока БЗ у ТЕ Костолац Б на животну средину. Пројекат је планиран на к.п. 303 К.О. Костолац-село, град Пожаревац, предвиђен Просторним планом подручја посебне намене Костолачког угљеног басена („Службени гласник РС“, 1/2013). Уз захтев је достављена наведена студија коју је израдило Енергопројект Ентел а.д. Београд децембра 2016. године. Уз студију је достављена и нотификација за Румунију у складу са ЕСПОО Конвенцијом - Законом о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту („Службени гласник РС“, број 102/07). Уз захтев су достављени, односно захтев је допуњен условима и сагласностима надлежних органа издатим у складу са законом: локацијски услови Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре број 350-02-00112/2017-14 од 17. маја 2017. године; локацијски услови истог органа број 350-02-185/2019-14 од 17. јула 2019. године; водни услови Министарства пољопривреде и заштите животне средине Републичке дирекције за воде број 325-05-00091/2017-07 од 2. марта 2017. године; услови заштите природе Завода за заштиту природе Србије 03 број 020-116/3 од 21. фебруара 2017. године; услови у погледу заштите од пожара и експлозија Министарства унутрашњих послова 09/4 број 217-502/17 од 9. маја 2017. године и 09/4 број 217-503/17 од 11. маја 2017. године; услови за предузимање мера техничке заштите Републичког завода за заштиту споменика културе - Београд од 30. јануара 2017. године (ROP-MSGI-35167-LOCH-2-HPAP-3/2017); услови (обавештење) у вези са одбраном Министарства одбране број 239-4 од 10. фебруара 2017. године; решење Директората цивилног ваздухопловства број 8/3-09-0009/2017-0003 од 28. фебруара 2017. године; као и решење Министарства пољопривреде и заштите животне средине број 353-02-00798/2016-16 од 22. августа 2016. године којим се одређује обим и садржај студије о процени утицаја на животну средину пројекта изградње новог блока БЗ на локацији ТЕ Костолац на к.п. 303 К.О. Костолац- село град Пожаревац; и друга документација.

Поступајући по предметном захтеву Министарство је у складу са чланом 20. и 29. Закона о процени утицаја на животну средину обавестило заинтересоване органе и

организације и јавност. Обавештење је објављено у дневном листу Блиц од 14. фебруара 2017. године. Према тексту обавештења увид у садржину Студије могао се извршити у просторијама градске управе Пожаревац, као и на званичном сајту Министарства <http://www.eko.minpolj.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/> и на исту дати мишљења и примедбе у року од 20 дана од дана објављивања обавештења. Јавна расправа заказана је за 9. март 2017. године у 11h у Градској управи Пожаревац.

Имајући у виду да се предметни пројекат налази на Списку активности Додатка I под тачком 2. Термоелектране и друге инсталације за сагоревање са испустом топлоте од 300MW ЕСПОО Конвекције, као и да је Румунија, Министарство животне средине, вода и шума, тражило да учествује у поступку давања сагласности на Студију о процени утицаја овог пројекта на животну средину, документ је преведен на енглески језик и прослеђен Румунији 10. фебруара 2017. године, а на захтев Румуније рок за достављање мишљења продужен је на месец дана (од 17.03.2017. на 17.04.2017. године). Решењем министра број 353-02-00124/2017-16 од 13. фебруара 2017. године је, на основу члана 22. Закона о процени утицаја на животну средину, образована Техничка комисија за оцену предметне студије.

По окончању јавног увида, одржаној презентацији и јавној расправи која је одржана у роковима и терминима како је оглашено у јавном обавештењу у којој су учествовали представници Удружења грађана “Еко зона Ковин” и “Здраво Дрмно”, НВО ЦЕКОР, представници МЗ Кленовник и МЗ Село Костолац, представници Градске управе Пожаревац, ЕПС-а, ЕП Ентел-а, представник Рударског института Београд, као и чланови Техничке комисије, мишљења на предметну студију су у писаној форми доставили: НВО ЦЕКОР из Суботице, Удружење грађана “Еко зона Ковин” из Ковина, Удружење “Здраво Дрмно” из Дрмна, МЗ Кленовник, МЗ Село Костолац и Секретаријат Рамсарске конвенције у вези са еколошким карактером Рамсарског подручја Лабудово окно.

У мишљењу НВО ЦЕКОР из Суботице наведено је следеће:

1. Предметну студију би требало одбацити, приступити утврђивању стања животне средине и утицаја на људе и њихова насеља од већ неколико деценија присутних енергетских објеката, приступити изради алтернативе у складу са Париским споразумом и дугорочним правцима декарбонизације ЕУ;

2. Редизајнирати објекат да буде у складу са финалним нацртом BREF 2016 јер објекат, како је описан у овој студији, није у складу са финалним нацртом BREF документа 2016 који ће бити важећи за овај објекат уколико буде добио ИПЦС дозволу (која се сматра тзв. еколошком дозволом у Србији); Овај објекат је у складу са BREF-ом од пре 10 година али није у складу са нацртима из 2013. и 2016. који ће ускоро бити усвојени и обавезујући; Уколико усвоје ову студију, израђивач, спонзор и надлежно министарство доводе пореске обвезнике пред опасност да објекат, иако можда чак и изграђен у складу са стандардима од 2006. врло брзо мора поново да буде предмет инвестиција или још горе, да буде затворен због забране недозвољене државне помоћи оператерима - произвођачима струје, па штете могу имати катастрофалне економске и еколошке последице;

3. Недостаје разматрање тешких метала As, Cd, Cr, Pb, Hg и Ni како квалитативно али још и више квантитативно у готово свим деловима Студије, односно свим токовима емисија (дима, вода, утицај на земљиште, муљ који настаје итд.) чиме се прикривају директна угрожавања грађана што је у вези са систематским непостојањем мерења присуства прашкастих материја у истражном подручју равно угрожавању јавног здравља и безбедности;

4. Термоцентрала, односно њен утицај на локалне заједнице које живе непосредно у близини централе није процењен објективно; Костолац Б1 и Б2 постоје на овом месту већ готово 30 година, па је чак и за врло детаљна научна истраживања и процене утицаја на здравље, земљиште, пољопривреду, воде, подземне воде итд. било више него довољно времена;

5. Студија не садржи никакве податке о стању здравља како кроз простор (ужи и шири списак локалних заједница) тако и кроз време (од заснивања Костолаца А) па до данас;

6. Потребно је дати нову и тачну процену ефикасности постројења, обзиром на значајно повећану потрошњу електричне енергије за филтере, ОДГ постројење, повећање производње угља и очекивано повећање потрошње струје за допремање угља – изгледа да ће сопствена потрошња постројења бити око, или преко 20% произведене струје, а о додатној производњи за угаљ да се и не говори, па је потребно дати и ове податке у опису ефикасности; На овај начин ће доносиоци одлука и грађани бити тачно информисани колика је нето ефикасност читавог циклуса производње угља и његове трансформације у струју доступну на мрежи.

7. Тек у таквом контексту је могуће озбиљно разматрати табелу 3.3.2.2. Пројектни излазни параметри блока БЗ ТЕ Костолац Б која показује параметар загађења на максималној граници и ефикасност на минималној, што значи да постројење никада неће смети да “испада” јер ће драстично прекорачивати праг загађења и да ће емисије CO₂ бити на максимуму у односу на доступну струју, односно да ће пројектовани фактор емисија, како је приказан у овој студији, бити ближе тренутним факторима емисија ЕПС-а, него жељеним;

8. Студија не садржи кредибилну кумулативну процену утицаја на локалне заједнице, укључујући и Ковин (насеље преко Дунава у правцу Делиблатске пешчаре); Кумулативна процена утицаја мора да се бави свим аспектима утицаја, како рудника, тако и термоенергетског комплекса, али и свим транспортним активностима (тракасти транспортери и њихова бука, камионски превоз, будући железнички превоз, утицај вибрација од свих ових објеката, утицај свих врста отпада, укључујући и најопасније одлагалиште отквивке које се налази око села Дрмна и које, према кредибилним геолошким проценама, доводи до оштећења свих објеката у Дрмну); Ова студија се мора позабавити и стварном ситуацијом са одлагалиштима пепела, односно великим бројем акцидентата који се дешавају, али још и више посебно великим утицајем прашине на сва села у околини термоцентрале, рудника и пепелишта, у шта су сви имали прилика да се и лично увере - прашина која пада на грађане и коју они удишу није безазлена прашина, него једна од најопаснијих рударско индустријских;

9. Пројекат није кохерентан са ЕУ климатским циљевима и доводи у заблуду доносиоце одлука и грађане пред опасност да ће морати да плаћају велике пенале за емисије CO₂, односно да ће морати да затворе објекат и отплаћују га и ако исти неће радити; Поглавље 6.3.8. Обавеза Србије је смањивање емисија CO₂ до 2050. односно уклањање емисија из енергетике до тада - овај објекат ће према плановима бити на мрежи још и 2060; Према стратегији енергетике, али и према здравој економској науци, овај објекат се не може користити на економски оправдан начин уколико не ради минимум 40-50% времена, што значи да Србија планира да емитује минимум половину емисија које емитује сада; То и јесте један од важних приговора да није дата алтернативна опција за ситуацију без овог објекта, односно без објеката Костолац А и Б, те је тиме са једне стране јасно показано да Србија као промотер овог пројекта нема намеру да се усагласи са ЕУ климатским циљевима, а са друге стране је показано да израђивач ове студије

није ни намеравао да даје алтернативне сценарије, па ова процена крши Директиву о процени утицаја, јер не врши никакву процену алтернатива;

10. Неозбиљност израђивача је када се бави опцијом А и опцијом Б, већим или мањим термоенергетским постројењем на угаљ; То није алтернатива која се подразумева у Директиви о процени утицаја и само због ове чињенице студија не сме бити усвојена;

11. На страни 140 се уопште не спомиње Париски споразум односно ИНДЦ који је Србија предала и који би требало да у надоласћим деценијама доведе до смањења и на крају уклањања CO₂ емисија из електро-енергетике; Ово је стратешки приговор који показује да израђивач и његов спонзор уопште не узимају у обзир обавезу да се електро-енергетика усмери у правцу декарбонизације, па је потребно ову студију израдити поново узимајући у обзир овај и претходни стратешки приговор; (Оксиди угљеника, угљен моноксид (CO) и угљен диоксид (CO₂) настају као продукт оксидације угљеника при сагоревању горива (садржај угљеника у колубарском лигниту гарантованог квалитета износи 20,8%), при чему је количина CO неупоредиво мања у односу на количину CO₂; Формирање угљен моноксида зависи од ефикасности оксидације горива);

12. Врло озбиљан проблем је да ова студија очигледно користи сору/paste, јер на страни 140 обрађивач користи податке за угаљ из Колубаре!

13. Стр.195- Процена утицаја ПК Дрмно на животну средину; процена прашкастих материја;

14. Из студије је видљиво да се израђивач ни најмање не брине да ли је могуће да ли ће студија која нема ни један податак о прашкастим материјама у реципијентима у кругу 50 км, о присуству тешких метала као што је већ побројано (As, Cd, Cr, Pb, Hg Ni) о здравственом утицају Костолац А и Б на грађане читавог региона, али још и више о потреби да се уради озбиљна кумулативна процена утицаја, заједно са рудницима, транспортром, одлагалиштима уопште моћи да прође; Закони Србије онемогућавају било коју индустријску активност која не може трајно да отклони загађења која од ње долазе и у том контексту док се ова индустријска делатност Костолаца А и Б и рудника не усагласи са стандардима који је регулишу на нивоу ЕУ не треба да добије дозволу за даље проширивање утицаја.

У мишљењу Удружења грађана Еко зона Ковин из Ковина наводи се следеће:

1. Неопходно је извршити процену утицаја пројекта јер се у близини ИВА и рамсарског подручја налази и рудник Ковин;
2. Неопходно је урадити моделовање, распростирање честица PM_{2,5} и PM₁₀ на општину Ковин због епизодних загађења приликом дувања кошаве; неопходан је континуирани мониторинг;

У мишљењу Удружења “Здраво Дрмно” из Дрмна наводи се следеће:

1. Ово удружење захтева обуставу свих радњи на планирању и повећању капацитета ТЕ Костолац Б док се не изврши праведна експропријација и расељавање села Дрмно које је са три стране окружено коповима, а са четврте се гради пруга, па је јасно каквим је све емисијама и комбинованим загађењима изложено и на који начин рударски радови уништавају некретнине мештана овог села;
2. У Студији се наводи да је удаљеност од Београда 60 километара, удаљеност од Пожаревца, па чак и удаљеност од румунске границе, али се не наводи удаљеност кућа мештана који живе на пар стотина метара од места где се планира пројекат;

3. У тачки 2.6. се врло кратко обрађују геолошке карактеристике терена; Потребно је да се у Студију унесе закључак из рада проф.др. Драгутина Јевремовића, дипл. инг. геологије који је у свом раду-Студија о узроцима деформација на објектима и у терену у насељу Дрмно код Костолаца навео да се може тврдити како су регистроване деформације постојећих објеката резултат површинске експлоатације угља; Предметна студија би морала да садржи овај закључак како би се сагледала нужност расељавања;
4. У тачки 3.2.3. Емисије загађујућих материја из блокова Б1 и Б2 на околину, унети додатак који се тиче најновијих мерења загађења који се прилажу у додатку – подаци показују да су током 30 дана мерења концентрације РМ_{2,5} прелазиле максимално дозвољене вредности чак 26 дана, а концентрације РМ₁₀ - 15, што указује на стање квалитета ваздуха које је несносно и такође указује на неопходност расељавања;
5. У тачки 3.3.8. додати закључак Анкете домаћинства у насељу Дрмно ауторке др Ксеније Петовар (која се доставља у прилогу): загађење ваздуха у Дрмну је евидентно из чега следи да је здравље становништва угрожено;
6. Унети у тачку 6. Опис могућих значајних утицаја пројекта изградње блока Б3 ТЕ Костолац Б на животну средину и здравље људи: „Евакуација локалног становништва из нездраве околине ТЕ Костолац Б се намеће као једина ремедиација екоцида који се дуго дешава над животном средином и људским здрављем у селу Дрмно“;
7. У предметној студији се наводи пример Јаншвалде из Немачке за прскање и депоновање пепела и шљаке али се не наводи немачко решење из тог басена за решавање социјалних проблема и расељавање јер компанија купује села која су у близини због заштите људи од својих активности.

У допису Секретаријата Рамсарске конвенције о влажним стаништима чија је потписница Република Србија (Уредба о ратификацији Конвенције о мочварама које су од међународног значаја, нарочито као станишта птица мочварица ("Службени лист СФРЈ", број 9/77) затражена је од надлежних органа у Србији адекватна процена постојећих и будућих утицаја активности ТЕ Костолац и рудника Дрмно и посебно исказана забринутост због термичког загађења воде, с обзиром на то да се у ширем окружењу налази Специјални резерват природе Делиблатска пешчара и у оквиру ње Рамсарско подручје Лабудово окно (поглавље 2.12 страна 28 Студије) да је подручје Дубовац – Рам прогледано за посебно ИБА подручје и једно од најзначајнијих станишта, одморишта и зимовалишта миграторних мочварица у Европи, те да су Делиблатска пешчара, Лабудово окно и ИБА подручје Дубовац – Рам под посебним режимом заштите и да у њима постоје и бројне заштићене биљне и животињске врсте на које је утицала досадашња емисија честица и димних гасова из ТЕ Костолац Б, али процена негативног утицаја није вршена.

На првом састанку Техничке комисије 21. марта 2017. размотрена су мишљења достављена на студију као и мишљења самих чланова Техничке комисије и дописом од 29. марта 2017. године Министарство је од обрађивача Студије затражило да се Студија допуни и доради, и то:

1. Допунити Студију коментаром о усклађености постројења са финалним нацртом BREF, јуни 2016;
2. У поглављу 5. и 9. Студије навести у којим чиниоцима животне средине се врше мерења тешких метала; у Поглављу 5. навести мерна места; у Поглављу 9. дефинисати обавезу њиховог мониторинга;
3. Размотрити статистичке податке о здравственом стању становништва у околини ТЕ Костолац и приложити извор информација;

4. Детаљније описати и објаснити процену ефикасности постројења; Проверити нето степен корисности блока (усаглашеност са ВАТ/ВРЕФ за велика постројења за сагоревање);
5. Студију допунити кумулативним утицајем планираног постројења и постојећих загађивача у околини;
6. Приказати просторни распоред стамбених објеката у непосредном окружењу предметног пројекта, укључујући, депоније угља и депоније пепела, шљаке и гипса, са приказом структуре становништва по старосној доби као и укупни број угрожених становника;
7. Међународно значајна и заштићена подручја Делиблатска пешчара RSO IBA, Лабудово окно RSO16IBA, Ram 3RSO05 и река Дунав, међународни еколошки коридор, налазе се у близини ТЕ Костолац; извршити анализу утицаја, обрадити резултате мерења и предвидети мере заштите;
8. Приказати ружу ветрова на слици шире локације постројења, како би се могао сагледати правац струјања ветрова и потенцијални утицај рада постројења на повредиве објекте;
9. Дати прорачун висине димњака; Обрадити и остале емитере који постоје од више система: отпашивања на допреми, претовару горива и помоћних материја (кречњак итд) и од њиховог процесног третмана, као и емитери од система отпашивања при отпреми продуката сагоревања (пепела); Приказати основне техничке податаке (проток, температуру, концентрацију) неопходне за оцену предложених решења за заштиту ваздуха;
10. Навести количине ваздуха које се одсисавају и емитују у атмосферу околине, и то по количини (m^3/h стварних, тј. актуелних при одређеној температури) по месту, тј. локацији и шта се и у којој количини, емитује у ваздух околине; Описати примењена решења индустријске вентилације и филтрације са техничким карактеристикама, које дају довољну сигурност да ће свести на минимум утицај целог објекта на околину и да ће тај утицај бити контролисан; Неопходно је доказати да ће емисије бити испод ГВЕ примењеним техничким решењем система индустријске вентилације и филтрације, као и одабраном опремом;
11. Евидентирати: а) све изворе прашкастих и суспендованих честица, б) начине њиховог решавања, тј. планиране системе отпашивања и филтровентилационе уређаје; Описати отпашивање пресипних места из котловског бункера, пречишћавање запрашенг ваздуха и место његовог одвођења; Податке приказати у виду листе, табеларно, или на цртежу;
12. Приказати кумулативно емитоване материје (CO_2 , NO_2 и ПМ) без и са примењеним мерама редукације емисије, или дати њихове концентрације на удаљености 10-20 km, као и потенцијални утицај ТЕ Костолац Б и допринос аерозагађивања на територији суседне Румуније; допунити Студију резултатима мерења ПМ10 и ПМ2,5 на подручје насељених места у околини ТЕ Костолац и прокоментарисати;
13. Описати сценарија могућих удеса на тим местима; Извршити моделовање за сваки описани сценарио; На основу моделовања одредити зоне повредивости и последице од удеса; Извршити процену ризика за сваку удесну ситуацију; Дефинисати најгори могући сценарио (највероватније испад постројења за ОДГ) и извршити моделовање по већ наведеном редоследу;

14. Дефинисати све емитере на којима је планирано мерење емисије и врсте мерења (континуално, периодично) као и параметре који се мере и навести њихове граничне вредности;

15. Дефинисати конкретна места на којима ће се врши узорковање отпадне воде за испитивање квалитета;

16. Посебно описати мониторинг ваздуха, вода, земљишта и буке, као и мониторинг нове депоније угља, депоније пепела, шљаке и гипса;

17. Предвидети постављање сопствене метеоролошке станице.

Допис за дораду прослеђен је свим странама у поступку. Дорађена и допуњена Студија са коментарима и одговорима на мишљења, достављена је 25. априла 2017.године у електронском облику, о чему су обавештене странке у поступку и затражено да доставе своје мишљење. Мишљења на дорађену и допуњену студију су доставили: НВО ЦЕКОР из Суботице, МЗ Кленовник, МЗ Село Костолац.

У мишљењу НВО ЦЕКОР из Суботице наводи се следеће:

1. Пројекат није у складу са новим BREF документом који је усвојен 28.04.2017.године; Постојање тзв. драфт верзије овог документа је познато већ у дужем временском периоду и у том контексту није јасно зашто обрађивач није наложио да се пројекат усклади са овим документом. Наиме, у тренутком усвајања документа овај пројекат потпада под њега и његове одредбе;

2. Није урађена анализа тешких метала (As, Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Zn) иако је према новом BREF документу обавезна, што је недостатак, јер се емисије ових елемената у воду детаљно обрађују; Ове вредности су дате у mg/l и g/MWh али само за воду што је директно против уредби ЕЦ 2010/75/EУ и 166/2006;

3. У складу са Директивом Европског парламента 2011/92/EУ члан 3. неопходно би било дати секундне/сатне/годишње емисије ових метала, што је још детаљније описано у члановима 4-12 ове директиве;

4. На основу ЕМЕР/ЕЕА Air Pollutant Emission Inventory Guidebook (2013) Европске агенције за животну средину (индикативне вредности емисија тешких метала по ГЈ лигнита из енергије из ове уредбе);

5. На основу топлотне снаге угља и топлотне снаге котла и претпостављених емисија из лигнита које је могуће наћи у овој обавезујућој уредби ова НВО је урадија калукалцију емисија по свим тешким металима и дошла до вредности које вишеструко прекорачују Annex II Pollutants to EPRTR Regulation (Ове емисије премашују дозвољене емисије од 1,6-пута за арсен, 4-пута за кадмијум, 2-пута за хром, 6,5-пута за живу, 4,5-пута за никл, 1,5-пута за олово);

6. По добијању ових емисија неопходно је ове бројеве заједно са подацима за постојеће котлове ставити у модел и утврдити распрострањавање тешких метала из сва три блока; На основу Анекс II 2004/107/ЕЦ могуће је видети које би морале бити вредности тешких метала; Ово значи да је блок већ пре изградње зрео за реконструкцију;

7. Ефикасност блока је на доњој граници 36,5-40% и узимајући у обзир потрошњу за филтере, одсумпоравање (Студија тврди да је редукација само на нивоу 3% о чему би вредело продискутовати на бази већег броја истраживања из постројења у свету која

одавно имају систем за одсумпоравање); Ова НВО сматра да је и тај проценат постигнут натегнутим калкулацијама; Као порески обвезници налазе да би се морао далеко виши ниво ефикасности добити за новац који се улаже; Предлаже ревизију технологије са захтевом далеко више ефикасности; На овај начин постројење ће у будућности бити готово сигурно изложено захтеву за реконструкцију што “убија” економију објекта која је и овако проблематична;

8. Потребно је свуда ставити линк Анкете домаћинстава у насељу Дрмно (где се спомиње ова анкета) како би заинтересована јавност могла да приступи информацијама у целости;

9. Подручје утицаја дефинисано је уско – није промењен чак ни визуелни круг на мапи; Удаљеност локације је мања с обзиром на то да комплекс ТЕ обухвата и копове, одлагалиште јаловине, транспортну траку за угаљ, пепелиште, тако да се најближи стамбени објекти налазе у кругу од 400-500 мертара;

10. На страни 130 Студије бројеви за табеле смањења емисије прашкастих материја, сумпор-диоксида и азотних оксида реферирају на стари BREF – У новом BREF-у граничне емисије за праšину су строжије: 2-5 mg/m³ годишњи, 3-10 mg/m³ дневни просек; за сумпор-диоксид пуно строжије: 10-35 mg/m³ годишњи, 20-70 mg/m³ дневни; а за граничне вредности азотних оксида такође пуно строжије: 40-140 mg/m³ годишњи, 65-150 mg/m³ дневни; тако да планирана термоелектрана није у складу са новим BREF-ом из априла 2017. године;

11. Према новом BREF документу из 2017. предметни пројекат ће бити ново постројење а не постојеће, тако да не стоји могућност усклађивања са нацртом новог BREF-а;

12. Овакав став је неприхватљива стратегија јер нарушава и овако пренапету финансијску позицију ЕПС-а;

13. У поглављу 3.3.8. Директни утицај пројекта на људско здравље, су представљени сви утицаји који могу да се јаве, али недостају резултати;

14. На страни 227 стоји констатација да би реконструкцијом електрофилтера на свим блоковима ТЕ Костолац масена концентрација прашкастих материја требало да износи 50 mg/m³ што је у складу са захтевима ЕУ и РС, па у вези са тим дата је напомена да то није у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања осим за постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 111/15) према којој су граничне вредности 20 mg/m³;

15. На страни 345. у вези са мерењем живе, се наводи да нови BREF садржи граничне вредности за емисије живе (1-4 ng/m³) које би у блоку БЗ морало да буду поштоване; Ова НВО процењује да ће те концентрације бити 7 ng/m³ што је далеко више но што је новим BREF-ом из 2017. године прописано;

16. Систем обавештавања јавности о прекорачењу загађења није садржан у Студији.

У мишљењу МЗ Село Костолац стоји да се подржава захтев Министарства да се приложе статистички подаци о здравственом стању становништва у околини ТЕ Костолац и да извор информација и тражи да се изврши анализа здравственог стања мештана овог села; Ова Месна заједница захтева да се Село Костолац дода листи села која су под најдиректнијим утицајем комбинованих емисија термоелектране и пепелишта.

У мишљењу МЗ Кленовник стоји да је неопходно извршити анализу здравственог стања мештана и овог села, да би критеријуми ЕБРД требало да се примене и на подручју костолачког басена; да се у дорађену студију унесу жалбени механизми и међународни уговори Републике Србије и ЈП ЕПС; Поставља се питање да ли је Техничка комисија допуњена и ко је додатни члан задужен за медицину и здравство.

Након протекла рока за јавни увид у Студију Министарство животне средине, вода и шума Румуније је дописом од 18. маја 2017. године доставило своја мишљења која се односе на следеће:

1. Заинтересовани органи и јавност Румуније су забринути због могућег утицаја овог пројекта на квалитет ваздуха у околини насеља Костолац са румунске стране због емисија загађујућих материја у атмосферу из нове термоелектране. Иако је пројектована емисија у границама дозвољених Директивом 2010/75/ЕУ о индустријским емисијама, ове емисије могу довести, у прекограничном контексту, до деградације квалитета ваздуха у граничном подручју Дунава, Караш - Северин у Румунији; Смањење могућег значајног негативног прекограничног утицаја на квалитет ваздуха уско је повезано са могућом упоредном анализом предложених мера (пројектованих мера за смањење емисије штетних материја у атмосферу - емисија загађујућих материја у атмосферу) у односу на најбоље доступне технике за смањење емисије - ниво емисије у вези са најбољим доступним техникама представљеним у оквиру Референтног документа за најбоље доступне технике за велика ложишта – коначна верзија из јуна 2016. године, припремљеног од стране Заједничког истраживачког центра – Европског института за будуће технолошке студије (Сектор за одрживу производњу и потрошњу) - Европски ИПЦС завод, уз координацију Европске комисије. Детаљи у вези са овим предметом дати су у наставку:

а) Пројектована емисија сумпор-диоксида, азотних оксида и суспендованих честица прелази вредности емисије на основу најбољих доступних техника за нове термоелектране на лигнит датих у оквиру Референтног документа за најбоље доступне технике за велика ложишта: - SO₂:10-75 mg/Nm³ годишњи просек; 25-110 mg/Nm³ дневни просек; - NO_x: 50-85 mg/m³ годишњи просек, 80-125 mg/Nm³ дневни просек; - РМ: 2-5 mg/m³ годишњи просек; 3-10 mg/m³ дневни просек;

б) Пројектом се не предвиђа имплементација секундарних мера за смањење емисије азотних оксида (NO_x) да би се постигле вредности емисије дефинисане најбољим доступним техникама за нове електране на лигнит у оквиру Референтног документа за најбоље доступне технике за велика ложишта (поступак селективне каталитичке редукције у широкој је примени за смањење азотних оксида у гасовима који настају као производ сагоревања у великим ложиштима у Европи и другим земљама широм света);

в) Вредности емисије тешких метала нису наведене - ове вредности су неопходне за процену усклађености са стандардима квалитета ваздуха; За новоизграђене електране на лигнит, у оквиру Референтног документа за најбоље доступне технике за велика ложишта, дефинисане су граничне вредности емисије у распону од 1 до 4 µg/m³;

2. Осетљивост пројекта у вези са климатским променама нису процењене;

3. Потребно је извршити анализу вероватноће за појаву поплава, као и потенцијалних негативних ефеката и дефинисати превентивне мере које ће се примењивати; Испитати да ли, у сушним периодима, постоји ризик од сукоба у вези са коришћењем воде;

4. Урбанистички план за овај пројекат није био предмет стратешке процене утицаја на животну средину на националном нивоу или у прекограничном контексту, што је

обавеза у складу са одредбама Протокола СПУ (из Кијева); Стратегија развоја сектора енергетике Републике Србије, којом се предвиђа изградња блока Б3 у оквиру ТЕ Костолац Б није прошла поступак стратешке процене утицаја на животну средину (Одбор за имплементацију ЕСПОО конвенције и протокола из Кијева тренутно истражује ово питање (више података може се пронаћи у извештају Комисије за имплементацију из септембра 2016. године) и изричито захтева од Републике Србије да пружи информације о утицају ових програма на животну средину и здравље становништва); Наведени урбанистички план има за циљ и повећање производних капацитета ПК „Дрмно“, са ког се испоручује гориво за ТЕ „Костолац“ са тренутних 9 милиона тона на 12 милиона тона лигнита годишње што још увек није било предмет процене утицаја на животну средину;

5. Утицај на животну средину потребно је проценити кумулативно - како утицај изградње новог блока, тако и утицај проширења капацитета површинског копа;

6. На страни 193 - 195, Поглавље 3.3. 7. Кумулативни утицај рада ПК „Дрмно“ и ТЕ „Костолац“ Студије помиње се кумулативни утицај на водне ресурсе, али није дата анализа;

7. На страни 203, Поглавље 4.1 Алтернативно енергетско-техничко решење блока у вези са алтернативним решењима снаге блока (од 400 и 500 MW) дате граничне вредности емисије нису у складу са Директивом о индустријским емисијама, Анекс В, Део 2, која је транспонована у законодавство Републике Србије; Треба размотрити алтернативна решења и са различитим горивима, као и различитим локацијама, имајући у виду расположиво гориво;

8. На страни 208 - Табела 5.1-2: Максимална дозвољена концентрација загађујућих материја у ваздуху (гранична вредност за заштиту здравља људи и вредности наменских мерења) емисија тешких метала у атмосферу дата је само као ограничење које се захтева законским прописом на снази - Директивом за квалитет ваздуха али не садржи мерења предметних загађујућих материја и не указује да ли су тренутно испуњене ове граничне вредности или не садржи модел за предложени блок на основу ког се утврђују специфичне емисије;

9. На страни 217-218 табеле у којима су дате максималне и средње месечне и дневне вредности концентрације ПМ10 у ваздуху, у периоду између 2013. и 2015. године недостају дуже серије података: - За 2013. годину, не постоје подаци за четири узастопна месеца, од септембра до децембра, - За 2015. годину, не постоје подаци за јануар, фебруар, март и децембар, што доводи до погрешног закључка о годишњој просечној вредности суспендованих честица (ПМ10), јер је познато да те вредности имају тенденцију да буду веће у зимским месецима, као резултат појаве температурне инверзије; (Независна мерења која је спровео Bankwatch помоћу сертификованог анализатора (ГРИММ ЕДМ164) за период од месец дана, између 17. новембра и 16. децембра 2016, и у селу Дрмно, у чијој близини се налази рудник лигнита и у непосредној близини ТЕ „Костолац Б“, указују да су дневне вредности за ПМ10 премашене у току 16 од 30 дана када су ова мерења вршена, а вредности за ПМ2.5 су стално изнад границе од 20 mg/m³ препоручене од стране Светске здравствене организације (у току 26 од 30 дана мерења); Станица за мониторинг квалитета ваздуха најближа термоелектрани, чак и не бележи вредности ПМ, већ само СО и SO₂;

10. На страни 283. Поглавље 6.3.8. Утицај на климу - препоручује се анализа усклађености пројекта изградње блока Б3 са мапом пута за сектор енергетике за 2050.

годину Европске уније и његова корелација са Споразумом из Париза, пошто се овим документом предвиђа декарбонизација сектора енергетике до 2050. године, а блок Костолац Б3 ће бити у раду у то време;

11. На страни 285 - 6.3.12. Транспорт прекограничног загађења - коришћена мерења односе се само на емисију од CO₂ и NO₂ у периоду 2000-2013, без узимања у обзир емисија ПМ10 и ПМ2.5, а доказано је да емисија ових честица има значајан прекогранични утицај, преко ваздуха на растојањима од неколико стотина километара;

12. Студија не даје моделовање будућег утицаја ТЕ „Костолац Б“ након изградње новог производног блока што би требало да покаже пројекције прекограничног утицаја свих прописаних емисија загађујућих материја у току рада новог блока, кумулативно са емисијом постојећих блокова;

13. Утицај на локације Натура 2000: На румунској страни Дунава, на подручју потенцијалног утицаја, постоје две Натура 2000 локације: РОСЦИ 0206 Ђердап и РОСПА0080 планине Almajului – Locvei - Утицај на њих није анализиран;

14. На страни 159, табела 3.3.5-22, потребно је навести мерне јединице за приказане резултате.

На другом састанку Техничке комисије одржаном 18. маја 2017. године размотрена су наведена мишљења и од носиоца пројекта, дописом од 19. маја 2017. године затражено да Студију доради и допуни у складу са примедбама Техничке комисије, домаће јавности и јавности из Румуније, и то:

1. Допунити Студију анализом усаглашености постројења са финалном верзијом BREF документа јуни 2016;
2. Допунити Студију прорачуном распрострањања загађујућих материја (тешких метала) дефинисаних прилогом 1 Директиве 2004/107 у атмосферу одговарајућим моделовањем као што је у Студији већ урађено за поједине материје;
3. Због кумулативног утицаја на околину, констатовати да не постоји отпашивање система допреме угља транспортним тракама до пресица у пријемне бункере на старим блоковима (помиње се у поглављу 3.2.2. итд) То је јасно наведено као решење за нове блокове у таб. 3.3.6-12, па потребу за решавањем треба навести у мерама заштите;
4. Шематски приказати систем за отпашивање у систему допреме кречњака;
5. Приказано моделовање представља само проверу неке висине димњака, али одређивање те бројчане вредности појаснити;
6. Дефинисати мере за смањење азотних оксида;
7. Дати предлог мера који се односе на мониторинг животне средине и организовање испитивања здравственог стања становништва;
8. Мониторинг животне средине допунити обавезом израде програма свеобухватног праћења стања амбијеталног ваздуха који мора да дефинише циљ испитивања, локације на којима се врши мерење, изабране полутанте, време мерења, метеоролошке податке.

Коначна верзија дорађене Студије, усаглашене са примедбама и коментарима, достављена је 5. јуна 2017. године и прослеђена члановима Техничке комисије, као и странкама у поступку. На трећем састанку Техничке комисије одржаном 15. јуна 2017. године којем су присуствовали и представници носиоца пројекта и обрађивачи Студије, Техничка комисија је констатовала да су испоштоване све аргументоване примедбе заинтересоване јавности, да је документ исправљен и дорађен у складу са истим и да се може прихватити.

Дорађена студија (преведена на енглески језик) као и појашњења и одговори на постављена питања достављени су Министарству животне средине, вода и шума Румуније. Јавне консултације, презентација и јавна расправа одржана је у складу са постигнутим договором (од 7. августа 2017. године) дана 31. августа и 1. септембра 2017. године на територији Румуније, у пограничној области са Републиком Србијом, у покрајини Караш-Северин, у месту Оравица. На основу захтева ЕСПОО Конвенције, Србија је преузела обавезу да, преко надлежних институција, извештава Румунију о резултатима мерења квалитета ваздуха и вода на постојећим мерним местима у околини ТЕ Костолац (пост-пројект мониторинг). Дефинисано је да ће Румунија бити укључена у спровођење пост-пројект анализе преко мониторинг активности, сагласно члану 7. ЕСПОО Конвенције и да то мора бити унето у коначну одлуку коју ће надлежни орган донети у вези са предметним пројектом. На захтев Румуније прихваћена је обавеза носиоца пројекта да шаље годишње извештаје о мониторингу емисија загађујућин материја у ваздух које се спроводе преко постојеће мреже за мониторинг. Иста обавеза се односи и на мониторинг вода реке Дунав, узводно и низводно од ТЕ Костолац Б, при чему ће се мерења вршити на постојећим тачкама националне мреже за мониторинг вода, уз учесталост мониторинга једном месечно и слања извештаја једном годишње.

Након спровођења процедуре дефинисане Законом о процени утицаја на животну средину и обавеза које проистичу из ЕСПОО Конвенције („Службени гласник РС“, број 102/07) увидом у достављен документ, допуњена и дорађена поглавља, закључено је да Студија о процени утицаја на животну средину пројекта изградње новог блока Б3 на локацији ТО Костолац на кат. парцели број 303 К.О. Костолац-село, град Пожаревац садржи све обавезне делове прописане чланом 17. Закона о процени утицаја на животну средину и Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 69/05) као и решењем Министарства пољопривреде и заштите животне средине број 353-02-798/2016-16 од 22. августа 2017. године. У прилогу Студије су услови надлежних органа и организација дати у складу са посебним законом.

У поступку који је спроведен, након допуне Студије у складу са постављеним захтевима у којима су садржана мишљења јавности која су оцењена као основана и прихватљива, утврђено је:

Блок Б3 инсталисане снаге 350 MW, на лигнит, термоелектране Костолац Б, пројектован је о оквиру реализације друге фазе изградње ТЕ Костолац Б у складу са важећим прописима - на основу Стратегије развоја енергетике Републике Србије и планске документације. Комплекс се простира на површини од 102 ha, на којој су изграђени (1987.год, и 1991.год) блок Б1 и Б2 (2x348,5 MW- прва фаза) који чине садашњу ТЕ Костолац Б. Током реализације прве фазе изградње ТЕ Костолац Б пројектована су и зграђена поједина постројења и објекти за потребе друге фазе изградње чиме се заокружује изградња термоенергетских капацитета на локацији ТЕ Костолац Б. Неки од објеката који су изграђени и оквиру прве фазе и даље се могу користити у целини, неки уз одређене адаптације, а неки се не могу користити за поребе новог блока Б3. Заједничка помоћна постројења, односно делови заједничких помоћних постројења и инфраструктуре који су изграђени за потребе I и II фазе, а могу се користити у потпуности или уз одређене адаптације или доградњу су: складиште угља (уз изградњу нове, треће депонијске линије); погони за одржавање (уз изградњу нове радионице за млинове уз Блок 3); складиште водоника и станица CO₂; истакалиште мазута и пумпна станица за течено гориво (уз изградњу новог резервоара и нове пумпне станице); систем расхладне воде (уз изградњу нове пумпне станице); путеви, плато, ограда, паркинзи и инфраструктурне инсталације; складиште уља и мазива. Нови, планирани системи - техничко-технолошке и функционалне целине Блока Б3 су: главни погонски објекат

(главни технолошки систем); спољашњи систем мазута; постројење за одсумпоравање димног гаса; систем кречњака; димњак; влажни електрофилтар; снабдевање водом; постројење (систем) за хемијску припрему воде; систем за допрему угља; систем за унутрашњи транспорт пепела и шљаке; спољне хидротехничке инсталације (атмосферска, фекална, технолошка канализација, санитарна вода, хидрантска мрежа) и разводно постројење за 110 kV и 400 kV (високонапонске везе из Блока Б3 према разводном постројењу и прикључак Блока Б3 у разводном постројењу). Пројекат изградње Блока Б3 обухвата и изградњу система спољашњег транспорта пепела, шљаке и гипса до депоније у ПК Дрмно и депоновање чврстог отпада (пепела, шљаке и гипса) у простору ПК Дрмно према локацијским условима Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре број 350-02-00185/2019-14 од 17. јула 2019. године.

Пројекат је усаглашен са важећим прописима из области заштите животне средине, посебно заштите ваздуха - постројење је пројектовано тако да емисије буду усклађене са граничним вредностима емисије које су дефинисане Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, бр. 6/16, 67/21) и Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10, 63/13). Предложена техничка решења за блок Б3 су усклађена са ВАТ/ВРЕФ документима ЕУ из 2016. године, тако да је њихово унапређење ради достизања строжијих граничних вредности могуће уз минимална улагања.

Нови ВРЕФ документ из 2017. године јесте на располагању. Међутим, по усвајању нових ВРЕФ докумената, започиње се процес преговора са земљама чланицама ЕУ о ревизији законске регулативе у складу са новим предлозима закључака који су дати у ВРЕФ-у, односно граничним вредностима емисија из великих ложишта, као и роковима за њихово достизање. На основу коначних договора се доносе и усвајају нове Директиве ЕУ у којима се дефинишу граничне вредности емисија које ће важити за „нове“ и „постојеће“ објекте. При том се мењају (померају) и временске границе које дефинишу статус објеката (нови-постојећи). Република Србија је у процесу приступања ЕУ, што подразумева обавезу да национално законодавство усклади са одговарајућим прописима ЕУ, међу којима су и прописи из области заштите животне средине. Поред преношења ЕУ прописа у национално законодавство, током процеса преговора дефинисаће се и рокови у којем ће поједина постројења ускладити свој рад са одговарајућим ЕУ прописима. У складу са тим, Република Србија ће такође приступити преговорима у вези са преузимањем обавеза по питању усклађивања са новим ГВЕ за своје објекте, као и динамици за реализацију поменутих измена. Пројектом блока Б3 предвиђена је могућност модернизације предвиђеног техничког решење блока уградњом одговарајућих система за смањење емисија азотних оксида, сумпор-диоксида и прашкастих материја. Из тих разлога захтев да се овај пројекат усклади са новим ВРЕФ документом из 2017. године није могао бити прихваћен.

Блок Б3 је пројектован тако да његов рад буде усклађен са граничним вредностима емисије прописаним у ИЕД - Поглавље 3, односно припадајућим Анексом 5, што значи да је усклађен са најстрожијим граничним вредностима које важе за нова постројења за сагоревање. Дат је опис техничких решења за постизање задатих граничних вредности емисија азотних и сумпорних оксида и прашкастих материја. Пројектним решењем блока Б3 остављен је простор у оквиру локације блока за и изградњу система за смањење емисија CO₂, када нека од технологија буде комерцијално доступна и у складу са обавезама које ће бити договорене на нивоу Републике Србије у погледу смањења емисија CO₂. Комерцијална технологија за смањење емисија CO₂ још увек не постоји и овакве мере још увек нису примењене на много већим блоковима (емитерима) у ЕУ и свету. Уз то ВРЕФ документом се не предлажу ВАТ за смањење емисија CO₂.

Ефикасност блока Б3 је у складу са новим предлогом наведеним у BREF документу из 2016.године, чиме је испуњен услов који се односи на емисије CO₂ из блока Б3.

Моделовањем дисперзије загађујућих материја је показано да ће, у најнеповољнијим метеоролошким условима и под пуним оптерећењем свих блокова термоелектране, максималне вредности нивоа загађујућих материја достићи половину дозвољених концентрација дефинисаних за амбијентални ваздух. У вези са емисијом тешких метала Република Србија је преузела обавезе Законом о потврђивању Протокола о тешким металима уз Конвенцију о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима из 1979. године („Службени гласник РС“ - Међународни уговори, бр. 1/2012) које се односе на контролу емисија тешких метала изазваних антропогеним активностима, које су предмет прекограничног преноса ваздухом на велике удаљености. Основне обавезе држава потписница Протокола су смањење укупне годишње емисије тешких метала из Анекса 2 (олово, кадмијум и жива) у атмосферу у односу на ниво емисија из референтне године (1990. година), предузимањем ефективних мера, у складу са околностима у појединим државама. Емисије тешких метала се ограничавају кроз граничне вредности емисија појединих тешких метала или групе тешких метала или кроз вредности емисија прашкастих материја уопште. Иако граничне вредности за прашкасте материје не могу заменити специфичне вредности које се односе на кадмијум, олово и живу, усаглашавање са граничним вредностима за прашкасте материје у великој мери доприноси смањењу емисија тешких метала. Поред тога, континуални мониторинг појединачних тешких метала у прашкастим материјама је генерално неизводљив, док се мониторинг прашкастих материја спроводи према познатим процедурама и техникама. Стога се у Анексу 5 поменутог закона (Граничне вредности за контролу емисија из великих стационарних извора) граничне вредности за прашкасте материје сматрају меродавном заменом за специфичне граничне вредности за кадмијум, олово или живу. Специфичне граничне вредности за тешке метале за велике стационарне изворе (>50 MW) у којима се сагоревају фосилна горива, су дефинисане кроз граничне вредности емисије прашкастих материја. За чврста горива ГВЕ је 50 mg/m³. Све земље чланице ЕМЕП-а су у обавези да израде и воде инвентар емисија за тешке метале из Анекса 2 Закона (олово, кадмијум и жива). Уз то одговарајуће мере заштите животне средине морају се применити за коришћење и/или одлагање производа и/или отпада који садрже Cd, Pb, и/или Hg. Пројектна решења која су примењена на блоку Б3, омогућавају смањење емисија тешких метала у животну средину на одговарајуће начине (висока ефикасност блока, смањење емисије прашкастих материја, обезбеђење непропустивости и рецикулација воде са депоније пепела, шљаке и гипса, технологија депоновања, третман отпадних вода и поновно коришћење). Пројектом блока Б3 предвиђено је да емисија прашкастих материја буде 10 mg/m³, што је знатно строжија вредност у односу на наведену (50 mg/m³).

У оквиру мерења ПМ10 у периоду 2014-2016. година анализиран је садржај тешких метала у суспендованим честицама, чији су резултати приказани у Студији. Резултати су показали да према дефинисаним граничним вредностима садржаја тешких метала у суспендованим честицама према Уредби о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10, 63/13) - циљне вредности на нивоу средњих годишњих вредности концентрација ПМ10, нису регистрована прекорачења садржаја тешких метала. Процена емисије тешких метала путем димних гасова из блока Б3 извршена је на бази препоручених вредности њихових емисионих коефицијената за угљеве типа лигнита, за постројења за производњу енергије (Combustion in Energy and Transformation Industries, ЕМЕП/ЕЕА Emission Inventory Guidebook, 2013.). Узимајући у обзир техничке карактеристике Блока Б3, у Студији су приказане препоручене вредности емисионих коефицијената, као и прорачунате концентрације арсена, кадмијума, никла, олова и живе у димном гасу блока Б3. Процена

доприноса блока Б3 концентрацијама тешких метала у ваздуху, у односу на циљне вредности које су прописане наведеном уредбом, извршена је прорачунима, на бази средњих годишњих вредности улазних параметара и приказана расподела средњих годишњих вредности концентрација тешких метала на примеру арсена, на простору у околини блока Б3. Очекиване максималне концентрације су око $0,08 \text{ ng/m}^3$, што је знатно ниже у односу на циљну вредност од 6 ng/m^3 , а на сличан начин се може закључити да су доприноси концентрација кадмијума и никла, емитованих путем димних гасова из блока Б3, такође занемарљиви у односу на задате циљне вредности, које за никл износе 20 ng/m^3 , а за кадмијум 5 ng/m^3 , док су њихове максималне очекиване средње годишње концентрације $0,6 \text{ ng/m}^3$ односно $0,2 \text{ ng/m}^3$. Олово није референтна загађујућа материја из енергетских постројења на лигнит - прогнозиране концентрације у ваздуху су далеко испод прописаних вредности. С обзиром на те прорачуне концентрације тешких метала емитованих из блока Б3 у широј околини биће врло ниске (у односу на наведене циљне вредности) што је последица преваходно ниских емисија (сагласно примењеним мерама за смањење емисија прашкастих материја, $<10 \text{ mg/m}^3$). Уз то мерења која су вршена у претходном периоду неће бити референтна за време рада блока Б3 (после 2020 године) имајући у виду да ће се на свим блоковима ТЕ Костолац А и Б изградити нови системи за смањење емисија у ваздух (у току су пројекти реконструкције свих блокова).

Мерења која је вршио Bankwatch у периоду нов-дец 2016, а који се односи само на суспендоване честице, не би могла да се узму као веродостојна јер: не постоје потребни докази о мерном уређају (доказ о баждарености уређаја, методи мерења, овлашћењу институције која је вршила мерења), није доказана репрезентативност мерног места (у извештају је речено да се мерно место налази у месту Дрмно, на удаљености од 500 м од ТЕ Костолац; ТЕ Костолац Б се налази на удаљености од преко 1,5 км од места Дрмно), није наведено стање рада блокова ТЕ Костолац А и Б у периоду мерења; нису наведене метеоролошке прилике у периоду мерења: правац и брзина ветра, постојаност ветра, температура ваздуха, облачност, падавине; није наведено стање рада машина на ПК Дрмно у периоду мерења; није извршена анализа састава суспендованих материја.

Студијом је предвиђена изградња постројења за пречишћавање свих врста отпадних вода за сва три блока до квалитета неопходних за испуштање у реципијент – реку Дунав.

Директива СЕВЕСО примењује се на цео комплекс ТЕ Костолац Б за који је израђен Извештај о безбедности и План заштите од удеса у складу са Законом о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр.135/04,36/09,72/09-др.закон,43/11-УС,14/16) (сагласност дата актом овог органа број 532-02-00068/12/2012-05 од 27.децембра 2017.године).

Предвиђено је праћење здравственог стања становништва, кроз анализе одређених болести у зависности од демографске структуре и других фактора, према утврђеној методологији Светске здравствене организације, а резултати ће се приказивати у годишњим извештајима који су доступни јавности.

Отпрашивање допреме угља за ново постројење дато је у Студији, у мерама заштите. За стара постројења ће се на свим блоковима ТЕ Костолац А и Б изградити нови системи за смањење емисија у ваздух (у току су пројекти реконструкције свих блокова).

Локација блока Б3 није угрожена опасношћу од поплава. Анализа угрожености рудника Дрмно није у обиму предметне студије. Постоји посебна студија која се односи на анализу утицаја експлоатације угља из ПК Дрмно на околину.

Стратешка процена утицаја врши се за планове, програме, основе и стратегије у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“,

бр. 135/04, 88/10) по поступку који је тим законом прописан и није предмет овог поступка. (О поступку стратешке процене утицаја која је спроведена за Стратегију развоја енергетике Републике Србије до 2025.године са пројекцијама до 2030. године и стратешкој процени утицаја за Програм остраривања Стратегије развоја енергетике РС за период 2017. до 2023. године обавештено је Министарство животне средине, вода и шума Румуније дописом од 9. јуна 2017. године.)

Блок Б3 је пројектован као планирано проширење капацитета ТЕ Костолац Б, тако да анализа алтернатива по питању горива и локације није применљива за овај пројекат. Анализа снаге блока је извршена у складу са преосталим резервама угља са ПК Дрмно, који је једина сировинска база за ТЕ Костолац Б, па у овом делу захтеви садржани у достављеним мишљењима нису могли бити прихваћени.

Евакуација, експропријација и расељавање становништва не представља меру заштите животне средине. Она није садржана ни у једном пропису из ове области, па ни у Закону о процени утицаја на животну средину. Отуда није било основа да тај захтев садржан у достављеним мишљењима буде прихваћен.

Обавештавање јавности о прекорачењу загађења ваздуха, односно о квалитету ваздуха прописује Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр.135/04,36/09,10/13, 26/21-др.закон) и Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10,75/10,63/13) и не представља обавезан садржај студије о процени утицаја на животну средину, а исто важи и за жалбени поступак који је уређен законом.

Имајући у виду напред наведено, полазећи од предлога Техничке комисије и узимајући у обзир достављена мишљења заинтересованих органа, организација и јавности, донета је одлука као у изреци на основу члана 24. Закона о процени утицаја на животну средину и члана 69. Закона о управним споровима.

Одлука у тачки 4. донета је на основу члана 28. став 1. Закона о процени утицаја на животну средину.

Административна такса и трошкови рада Техничке комисије плаћени су у складу са закључком Министарства пољопривреде и заштите животне средине број 353-02-00124/2017-16 од 29. септембра 2017.године.

Упутство о правном средству: Ово решење је коначно у управном поступку. Против истог се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана његовог уручења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

Доставити:

- Носиоцу пројекта
- НВО ЦЕКОР из Суботице, Корзо 15/13
- Републичкој инспекцији за заштиту животне средине
- Архиви